

7 skyrius

A korpusas

Vincentas Satas – 43 metų buvęs architektas.

Irašas iš ligos istorijos: „Kažkokia galinga banga užliejo galvą, aš beveik nieko nemačiau, tik kažkokį baltą rūką, o visu kūnu pradėjo judėti tarsi elektros srovė. Rankas ir kojas ėmė tampyti traukuliai ir aš beveik nebevaldžiau savo kūno. Akyse viskas susiliejo, nebesupratau, nei kur aš esu, nei kas su manim dedasi. Kilo mintis, kad sklindantys žodžiai iš mobiliojo telefono mane persekios po kambarį, kol galiausiai prirems prie sienos ir susigers į mano galvą. Žodžiai vis labiau užpildė kambarį ir buvo sunku kvėpuoti. Reikia bet kokia kaina nutildyti žmones. Visus žmones.“

Diagnozė: agorafobija su ryškiais akustikofobijos simptomais.

Tai buvo įrašyta suklastotuose dokumentuose, kuriuos turėjo Vincas, žengdamas pro psichiatrijos ligoninės duris. Šalia jo ėjo keli agentai, persirengę medicinos darbuotojais. Detektyvo ausyje buvo implantuotas garsiakalbis, tad jis galėjo girdėti viską, ką jam kalbėjo Molė. Vyriškio lėšiai atstojo kameras, per kurias buvo perduodamas vaizdas į autobusiuką, esantį šalia ligoninės, – jame šilkaveidė su pagalbiniu agentu stebėjo įvykius. Vincui praėjus paradines duris, agentai laikė jį už parankių. Molė apibūdino pastato išdėstymą:

– Kiek matau pagal brėžinius, yra du pagrindiniai korpusai: lygiašonės trapecijos formos „A“ korpusas ir už jo į pietvakarius, sujungtas koridoriumi, „B“ korpusas. Pirmajame gydomi pacientai nuo valgymo sutrikimų, depresijos ir amnezijos priepuolių. Antrajame korpuse – bipoliniai, maniakinės depresijos, šizofrenijos ir psichopatijos atvejai. Gavau funkcijas, kurios apibrėžia pacientų skaičių korpusuose.

$$\text{A korpusas: } p(t) = \frac{17}{80} \cdot 2^{0.08t}$$

$$\text{B korpusas: } q(t) = \frac{17}{5} \cdot 2^{0.04t}$$

Molė nustatė, po kiek laiko nuo psichiatriinės ligoninės įsteigimo korpuse A esančių pacientų skaičius buvo lygus B korpuse esančių pacientų skaičiui.

Uždavinys Nr. 53

Vinčą kiek pylė prakaitas. Mintis, kad negalės bet kada išeiti iš įstaigos, kad bus priverstas nakvoti su realaus pasaulio nesuvokiančiais „draugais“ ir gaus vaistų, nuo kurių jam iš tikrųjų gali pasimaišyti protas, varė į neviltį. Tačiau Nikodemo vaikų ieškojimas ir bandymas išsiaiškinti, kas vyksta su jo šeima, buvo stipresnis veiksnys, nulėmęs tokį jo pasiryžimą.

Pagrindinėje salėje Vinčą su dviem agentais pasitiko darbuotojai, kuriems Molė buvo paskambinusi ir sutvarkiusi perkėlimo dokumentus. Jie, šaltai šyptelėję Vincui, perėmė jo globą ir paragino jį žengti link šiaurinių durų. Agentai pasišalino ir psichiatrijos ligoninėje Vincas liko vienas, tik su Molės balsu ausyje.

– Tave veda šiauriniu koridoriumi. Kairėje pusėje yra hidroterapijos patalpos. Jose žmonės talpinami voniose ir uždengiami dangčiais. Pacientai skendi tamsoje, palaipsniui keičiama vandens temperatūra. Kvėpavimas galimas pro specialius vamzdelius. Procedūrų trukmė – nuo kelių valandų iki kelių dienų.

Vincas pažvelgė į kairę pusę – keturių vonių patalpa jam priminė XX amžiaus pradžią. Personalo darbuotoja pažvelgė į už parankių vedamą Vinčą, bandė nusišypsoti, tačiau veide atspindėjo isteriškai nepadori išraiška.

– Dešinėje pusėje yra garso terapijos kabinetas. Nepamiršk, kad tu turi akustikofobijos simptomų, – priminė Molė, – čia garsu gydomi šizofrenijos pacientai. Pagal mano gaunamus duomenis, garso intensyvumo lygis decibelais (dB) išreiškiamas formule:

$$L = 2 \cdot 3^{\frac{1}{\lg 3}} \cdot \lg \left(\frac{I}{I_0} \right)$$

Čia: L – garso intensyvumas I_0 – garso stipris, atitinkantis girdos slenkstį ($I_0 = \frac{10^{-12} W}{m^2}$)
 I – girdimo garso stipris.

Kai garso stiprumas siekia $10 W/m^2$, žmogaus ausis junta skausmą, t. y. pasiekama skausmo riba. Molė suprastino gautą formulę ir apskaičiavo, kelių decibelų garso intensyvumas prilyginamas skausmo ribai.

Uždavinys Nr. 54

Perėjęs koridoriu, Vincas ir jį lydintis personalas pasiekė lifto kabiną. Vos įėjęs detektyvas pamatė, kad yra keturi aukštai aukštyn ir net du aukštai žemyn. Įstaigos darbuotoja nuspaudė trečią mygtuką ir durys palengva užsivėrė.

Lifto kabinoje, be Vinco, buvo vidutinio amžiaus seselė ir du stambūs jauni vyrukai. Iš lifto detektyvas su lydinčiu personalu pajudėjo marmuro plytelėmis išklotu koridoriu. Buvo akinančiai šviesu, nors dienos šviesos, sklindančios pro langus, nesimatė. Nesimatė ir pačių langų, kurių vietoje buvo įstatyti juos imituojantys ekranai. Galiausiai visi priėjo kiek didesnę salę, kurioje Vincas išvydo kone tuziną baltai apsirengusių įvairaus amžiaus žmonių. Išskyrus pižamas, vaizdas niekuo nesiskirtų nuo atmosferos biure, ypač pirmadienio rytais. Seselė, pasodinus detektyvą prie trijų medinių kėdžių, esančių pačiame kambario pakraštyje, su šūsniimi dokumentų nukeliavo prie stiklinio kambarėlio, kuriame matėsi dar du darbuotojai. Apsaugininkai, lydėję Vincą, pasišalino. Akimirkai detektyvas liko vienas. Jo žvilgsnis klaidžiojo po kambarį, kuriame buvo kone pusantro metro įstrižainės televizorius – rodė laidą apie gyvūnus. Augo keli dekoratyviniai augalai, o ant sienų kabėjo daug postimpresionistinio stiliaus darbų. Tai nepriminė psichiatrijos ligoninės arba to vaizdo, kurį tikėjosi išvysti Vincas. Nesigirdėjo klyksmų, nebuvo matyti nevalingų judesių ar skraidančių pacientų.

– Mole, kiek pacientų buvo išrašyta iš klinikos, kitaip sakant, pasveiko?

– Hmm... Nepavyksta gauti tikslios informacijos, nes kai kurios bylos yra įslaptintos. Tačiau pagal perkėlimo dokumentus, žmonių judėjimą tarp korpusų, pasveikusių žmonių skaičių iš A korpuso galėčiau prilyginti x , o pasveikusių žmonių skaičių iš B korpuso – y . Tada gausime tokią sistemą.

$$\begin{cases} \sqrt{x} + 3y = 9 \\ x - 1 = (\sqrt{x} + 1) \cdot y \end{cases}$$

Molė apskaičiavo sistemos reikšmes ir pateikė atsakymą Vincui.

Uždavinys Nr. 55

– Mėgsti bulves? – anglų kalba Vincento paklausė ant vienos iš dviejų likusių kėdžių prisėdęs pacientas.

Detektyvas kiek optimistiškai kilstelėjo antakius. Pacientas buvo įpusėjęs penktąją dešimtį, žilstelėjusia barzda ir juodai dažytais ilgais plaukais, susuktais į kuodą ant galvos. Į plaukus buvo įrištas raudonas kaspinėlis. Vyriškis kažkiek priminė rytų išminčių, nors tokiais veido bruožais nepasižymėjo. Vincas net nespėjo atsakyti į klausimą, nes žiopsojo į vyriškį, kurio išvaizda buvo tikrai išskirtinė. Šis neatitraukė žvilgsnio nuo paveikslų, kabančio ant kairės kambario sienos gal už kokių trijų metrų nuo jų.

– Sunkus dienos darbas ir vakarienė, kai susirenka visa šeima. Įsivyrąja tylą, kurią retsykiais sudrumsčia šaukštų ir šakučių skambesys, – nepažvelgęs į Vincą toliau dėstė savo mintis pacientas, regis, žvilgsniu sekdamas kiekvieną potėpį.

– Pažvelk į tą darbą, – paliepė Molė.

Vincas pasuko galvą į paveikslą ir pakartojo tai, ką paminėjo šilkaveidė:

– Vincentas van Gogas.

– O, turime meno žinovą, – pakreipęs žvilgsnį į Vincą, pratarė pacientas. Nuostabą pakeitė draugiška šypsena ir pacientas tęsė, – pažaiskime žaidimą: aš tau užduosiu klausimą ir jeigu tu į jį atsakysi, papasakosiu savo istoriją. Jei neatsakysi, turėsi papasakoti savąją.

Vincentas linktelėjo. O pašnekovas vėl nukreipė žvilgsnį į bulvių valgytojus, pavaizduotus paveiksle, ir uždavė klausimą:

– Trys pavargę keliautojai užėjo į vargingą pakeilės smuklę. Šeimininkas galėjo pasiūlyti tik keptų bulvių, kurios dėl sausros buvo tik riešuto dydžio. Kol bulvės kepė, visi trys keliautojai užmigo. Po kurio laiko vienas iš jų prabudo, pamatė ant stalo dubenį su bulvėmis ir ketvirtadalį bulvių suvalgė, tada vėl užmigo. Taip pat pasielgė ir kiti du vienas po kito prabudę keliautojai. Kai smuklės šeimininkas vėl rado visus keliautojus miegančius, dubenyje buvo likusios 27 bulvės. Kiek bulvių šeimininkas buvo atnešęs savo svečiams?

Uždavinys Nr. 56

Molė, išgirdusi klausimą, greitai suskaičiavo ir atsakymą pasufleravo Vincui. Jo ištartas skaičius naująjį draugą privertė kiek kilstelėti galvą. Kiek palingavęs ją, žvilgsnį nukreipė į žemę. Akimirką spengė nejauki tylą, bet savo pažadą pacientas ištesėjo:

– Ji buvo nepaprasto grožio moteris. Visada kvepėjo apelsiniais ir cinamonu. Dar ir dabar jaučiu tą gaivų kvapą. Jaučiu, kaip jos energija tiesiog šviesos greičiu nutvieksdavo skersgatvį, kuriuo ji eidavo. Galiausiai apšviesdavo ir mano pasaulį, – sulig šiais žodžiais pasakotojas užsimerkė.

Vincas, žvelgdamas į jį, matė žmogų, tarsi besidžiaugiantį pavasariu po labai ilgai trukusios žiemos.

– Aš ją nusivežiau į savo sodybą Liepų gatvėje, prie Eseno upės...

Kol pacientas pasakojo istoriją, Molė paieškos sistemoje surado vietovę. Ji pastebėjo keistą dalyką, susijusį su nekilnojamo turto kaina tose valdose, kuri keitėsi pagal funkciją:

$$P(t) = 60375 \cdot e^{\frac{\sqrt{t}}{2} - 0.0625t}$$

Pasinaudojusi formule, šilkaveidė nustatė, kada sklypo kaina buvo didžiausia.

Uždavinys Nr. 57

Molė padarė išvadą, kad įvyko kažkas, kas priverstinai sumažino sklypo kainą, nes pats rajonas buvo prestižinis.

– Labai ilgai laukiau, kol galėjau ją nutapyti. Kiekviename ankstesniame mano darbe trūko aistros, autentiškumo. Viskas buvo paviršutiniška ir lengvai išsikvėpdavo. Tačiau tą kartą aš nutapiau ją tokią, kokia ji buvo iš tikrųjų. Tikromis ašaromis – tikras ašaras, tikru krauju – tikrą kraują, natūraliai srūvantį iš jos įsčių.

Vincas, kurį laiką klausęs istorijos kaip savaitgalio melodramos, suvokė, kuo tiksliai tapė pacientas.

– Tai buvo nepavaldus laikui šedevras. Deja, žmonės labai konservatyvūs menui, naujoms jo formoms. Aš išvelgiu tiek daug spalvų, o kritikai (ši žodį pasakė ypač pabrėždamas) manyje matė tik juodą ir sužalotą sielą.

– Kiek tokių šedevrų pavyko nutapyti? – pats nesupratęs maniakiško klausimo poskonio, pasiteiravo Vincas.

Pacientas pasisuko į jį ir tarė:

– Ateik pas mane į dirbtuves, parodysiu visas savo Avinjono paneles.

– Čia kambariai kaip nors numeruojami?

– Taip, maniškio dviženklis numeris yra lygus trigubai jo skaitmenų sumai, – sulig šiais žodžiais pacientas pakilo nuo kėdės ir patraukė link stiklinio kambario bei su prižiūrėtoja pradingo ilgame, vis tamsėjančiame koridoriuje.

Molė išsiaiškino paciento kambario numerį ir pasakė Vincui.

Uždavinys Nr. 58

Išgirdęs skaičius, jis pažvelgė į ką tik aptarinėtą paveikslą bei pakrikštijo savo naująjį draugą Van Gogu. Prie Vinco priėjo jį atlydėjusi psichiatrinės darbuotoja ir, vis dar šaltu žvilgsniu žvelgdama į naują pacientą, paragino:

– Einam, įsikursime.

Abu patraukė į priešingą pusę nei Van Gogas. Molė, sekdamas jų kelionę, pasakojo apie kabinetus aplinkui. Vincas praėjo daug ilgų koridorių: vieni jų buvo apšviesti labai ryškiai, kiti skendėjo tamsoje.

– Dešinėje pusėje – gydymo insulinu skyrius. Čia gydomi narkomanai, jiems leidžiamos itin didelės insulino dozės, kurios sukelia komą. Toks gydymas buvo taikomas labai seniai praeityje ir buvo uždraustas dėl didelio mirtingumo.

Vincentą lydinti seselė pasisveikino su sutiktu prižiūrėtoju. Jie toliau laiptais pakilo į antrą aukštą bei po kelių posūkių pateko į salę, kuri buvo apskritos formos, panašiai kaip koridos centras. Iš jos vedė durys, kaip Vincas spėjo, į palatas, tačiau ant durų nebuvo jokių numerių. Detektyvas pakėlė galvą ir pamatė, kad „korida“ yra trijų aukštų, turi stiklinį stogą, pro kurį skverbiasi dirbtinė šviesa. Trečiajame aukšte vyriškis pastebėjo kokių penkerių metų berniuką, žvelgiantį tiesiai į jį.

– Čia yra vaikų? – paklausė Vincas.

Prižiūrėtoja tuoj pat pažvelgė į trečią aukštą ir berniukas, pamatęs jos žvilgsnį, greitai pabėgo. Vincui nieko neatsakiusi darbuotoja pravėrė duris. Įėjęs detektyvas pamatė palatą, kurios skirtingose pusėse stovėjo dvi lovos. Per vidurį – rašomasis stalas, virš jo, lango vietoje buvo įtaisytas monitorius, rodantis jūros vaizdus. Keistas jausmas apėmė žvelgiant į tokius vaizdus – tarsi atostogautum ir mėgautumeisi jūros ošimu, žuvėdrų klyksmais.

– Taisyklės tokios: išeiti iš palatos galima tik su čia dirbančiais darbuotojais arba tada, kai lange pamatysite skraidančius drugelius. Jei lange yra vandenynas, turite likti savo palatoje ir ilsėtis. Jei pamatysite mišką – bus laikas miegoti. Kartais languose pamatysite nuotraukas žmonių, bet ką daryti tada, jums paaiškinsiu kiek vėliau. O dabar stenkitės įsikurti.

Seselei bebaigiant kalbėti, į palatą įėjo kita darbuotoja, nešina vaistų indeliais.

– Išgerkite šias dvi tabletes.

– Nuo ko jos? – paklausė Vincas.

– Jums bus geriau priprasti, – atšovė darbuotoja.

Vincas paėmė tabletes ir stiklinę vandens. Dažnai vaikystėje su Tomu žaisdamas išmoko triuką, kaip tai, ką turi rankoje, paslėpti rankovėje, todėl tik dėl vaizdo ranką prikišo prie burnos ir užgėrė vandeniu.

– Išsižiokite.

Vincas išsižiojęs pajudino liežuvį ir to, regis, užteko, kad abi darbuotojos paliktų patalpą. Iš rankovės išbyrėjusias tabletes Vincas paslėpė akinių dėkle. Pažvelgė į šalia stovinčią lovą, kuri kiek skendėjo prietemoje, – buvo matyti, jog joje kažkas guli.

– Laba diena, aš Vincentas Satas, – pasisveikino detektyvas.

Gulėjęs vyriškis atsisuko ir išlindo iš prietemos. Į Vincą žvelgė liesas, greičiausiai nei trisdešimties metų neturintis, vaikiško veido bruožų šviesiaplaukis. Jis pašoko ir pribėgo prie Vinco, atsiklaupė prie jo lovos. Iš kišenės išsiėmęs saują miltų, pabėrė ant žemės. Susidariusį kauburėlį

paskirstė tolygiai mažame plotelyje ant grindų ir, pirštu braukdamas per miltus, parašė kelis simbolius.

$$C_x^3 = C_x^2$$

Tada kiek atsitraukė ir, sėdėdamas ant grindų, iš galinės kelnų kišenės išsitraukė mažą sulankstomą peiliuką. Jį laikė už nugaros, kad Vincas nepastebėtų, ir vis pirštais braukė per asmenis. Vaikinui ant kaklo kabėjo kažkoks kuniškais rašmenimis puoštas pakabukas, kuris vis judėjo. Tą pastebėjusi šilkaveidė nujautė, jog atsakymas siesis su kinų kultūra. Prisijungusi prie sistemos, Molė suprato, kad vaikinai parašė lygtį su deriniais, tad tuoj suskaičiavo atsakymą.

Uždavinys Nr. 59

Tačiau ant miltų sluoksnio pateiktas uždavinys šilkaveidei kėlė daug klausimų, todėl Vincui ji liepė pasakyti atsakymą tokiu pat principu, koku išgirdo klausimą.

– Sojos, kviečiai, ryžiai, soros, kanapės.

Tai išgirdęs šviesiaplaukis įsikišo peiliuką atgal į kišenę ir, sukryžiuavęs kojas, prisėdo šalia Vinco lovos.

– Kiek laiko tu čia gyveni? – paklausė detektyvas.

Vaikinukas iškėlė delną su užlenktu nykščiu ir pasakė:

– Kol mama pasveiks.

– Tavo mama serga?

– Aš rūpinausi ja, bet visi kiti norėjo ją nunuodyti. Aš labai stengiausi, kad tie nuodai mūsų nepasiektų. Šviesiaplaukis nuleido ranką ir, regis, pirmą kartą jo veide pradingo šypsena.

– Kas tie kiti?

– Masės, paklūstančios karaliams, vergai, nesugebantys atsispirti kerams. Visas maistas, kurį valgome, užnuodytas, ir mano mama susirgo. Jie sugeba jį įpakuoti į blizgančius popierėlius, padainuoti dainą apie nuostabų skonį, ir visi tada valgo, paskui serga, tada dar daugiau valgo ir galiausiai miršta.

Ekranuose pasirodė miškų vaizdai ir šviesiaplaukis pašoko nuo grindų bei kaip varlytė nušokavo iki savo lovos.

– Eime miegoti, ten būsime saugūs, – pasakė palatos draugas.

Vincas pajuto, kaip kambaryje pasklido kažkoks keistas aromatas.

– Mole, girdi, ką man daryti? Čia kažkokios dujos.

– Tai kažkoks onirogeninis anestetitikas, – sušuko Molė, – pasistenk atsigulti ant žemės ir užsidenk veidą. Tavo krepšyje turėtų būti flakonėlis nuo astmos, kurį įdėjome. Pabandyk pro jį įkvėpti oro.

Vincas taip pragulėjo gal 15 minučių, kol dujos visiškai išsisklaidė. Pažvelgęs į šviesiaplaukio lovą, pamatė, kad šis jau buvo kietai įmigęs. Monitoriaus ekrane keitėsi gamtos vaizdai.

– Mole, pabandyk pagal šilumos detektorius aptikti, kuriose rūšio vietose yra gyvybė. Pirmiausia bandysiu kažkaip nusigauti ten, nes galbūt ten laikoma Sofija.

Šilkaveidė išsiaiškino, kad korpusas A yra lygiašonės trapecijos formos, o po žeme yra taškas S, nuo jo iki kiekvienos trapecijos kraštinės yra 50 metrų. Įranga tame taške fiksavo kažką judančio, gyvo. A korpuso šiaurinė siena buvo 40 metrų, o pietinė – 90 metrų. Todėl Molė nesunkiai apskaičiavo, kokiame gylyje yra šiluminiu detektoriumi matoma gyvybė.

Uždavinys Nr. 60

Gavęs atsakymą, Vincas nušliaužė iki durų ir ketino pradėti darbą, dėl kurio čia atvyko, – surasti galimai laikomą Sofiją ir Nikodemo vaikus. Tačiau nė nenučiuokė, kaip pasikeis jo planai pravėrus kambario duris.